

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/dekomunizacja/zmiany-nazw-ulic/nazwy-ulic/nazwy-do-zmiany/39771,ul-Ciszewskiego-Jozefa.html>
02.04.2026, 01:33

ul. Ciszewskiego Józefa

*W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa powyższa **powinna zostać zmieniona** jako wypełniająca normę art. 1 Ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz.U. RP z 2016 r. poz. 744).*

Józef Ciszewski (1876-1937) ps. „Felek”, działacz socjalistyczny, potem komunistyczny, członek PPS, następnie PPS-Lewica oraz KPP, funkcjonariusz aparatu państwowego ZSRR. Mąż czołowej działaczki KPRP Marianny Koszutskiej „Wery Kostrzewy”.

Józef Ciszewski urodził się 15 XII 1876 r. na Podolu. Z zawodu był inżynierem elektrykiem. Studiował w Petersburgu i w Karlsruhe. W 1899 r. wstąpił do sekcji zagranicznej Polskiej Partii Socjalistycznej. Przyjechał do Łodzi, gdzie m.in. kierował lokalną strukturą PPS. Aresztowany przez policję, został zwolniony za kaucją, a następnie skazany na zesłanie, skąd powrócił po kilku miesiącach. Kierował okręgiem radomskim PPS, a po podziale w łonie tej partii przeszedł w 1906 r. do PPS-Lewicy. Wydalony z Rosji, przebywał w Krakowie. Po powrocie do Królestwa Kongresowego został aresztowany i ponownie zesłany. Zbiegł za granicę. Po wybuchu I wojny światowej prowadził działalność wśród robotników łódzkich. W 1916 r. został radnym miejskim w Warszawie z listy PPS-Lewicy i Bundu.

Po rewolucji bolszewickiej wyjechał do Moskwy, gdzie prowadził rozmowy z przedstawicielami Rosyjskiej Komunistycznej Partii (bolszewików) i przygotowywał zasady połączenia rewolucyjnych PPS-Lewica i SDKPiL w nową partię komunistyczną. Powrócił do Warszawy w grudniu 1918 r. w celu udziału w zjeździe zjednoczeniowym obu partii, na którym powstała Komunistyczna Partia Robotnicza Polski (KPRP). Był członkiem Komitetu centralnego KPRP, która wkrótce została oficjalnie ogłoszona sekcją polską Międzynarodówki Komunistycznej (Kominternu) z siedzibą w Moskwie. Do 1921 r. był jednym z czołowych działaczy partyjnych. Redagował i wydawał komunistyczny „Głos Robotniczy”. Aresztowany za działalność antypaństwową w lutym 1920 r. Zwolniony w 1921 r., wyjechał do sowieckiej Rosji. Tam wstąpił do Wszechzwiązkowej Komunistycznej Partii (bolszewików) – WKP(b). W ZSRR został skierowany z racji wykształcenia do pracy przy elektryfikacji państwa. Od 1929 r. był członkiem Państwowej Komisji Planowania ZSRS, potem został przewodniczącym Zarządu „Energostroju”, należąc w latach 30. do elitarnych środowisk bolszewickiego państwa.

W X 1937 r. jako wysoki działacz WKP(b) w ramach wewnętrzpartyjnych czystek został aresztowany przez NKWD i najprawdopodobniej jeszcze w 1937 roku zamordowany.

(mkkr, dgkr)